

Minerální vody z přírodních léčivých zdrojů:

Definice léčivého zdroje je daná § 2 odst. 1 zákona č. 164/2001 Sb., dle které „*přírodní léčivý zdroj je přirozeně se vyskytující minerální voda, plyn nebo peloid, které mají vlastnost vhodnou pro léčebné využití.*“ Minerální vodou pro léčebné využití se rozumí přirozeně se vyskytující podzemní voda původní čistoty s obsahem rozpuštěných pevných látek nejméně 1 g/l nebo s obsahem nejméně 1 g/l rozpuštěného oxidu uhličitého nebo s obsahem jiného pro zdraví významného chemického prvku.

Příznivé účinky těchto vod na zdraví jsou známy v některých případech již po staletí a minerální vody z přírodních léčivých zdrojů jsou možnou, avšak nikoliv nutnou součástí fenoménu lázeňství. Souhrnným cílem lázeňství je prevence a léčení lidských chorob, regenerace sil a relaxace a je spojeno s využíváním síly přírodních léčivých zdrojů, krásy přírodního i kompozice kulturního prostředí.

Výtěžek z přírodního léčivého zdroje tedy není schopen sám o sobě léčit nemoci či předcházet jejich vzniku, nýbrž má určité specifické blahodárné vlastnosti, díky kterým může být součástí komplexní lázeňské péče. Samozřejmě není vyloučeno, aby existoval přírodní léčivý zdroj minerální vody, který není přímo spojen s navazující lázeňskou infrastrukturou (v České republice jsou takovým případem třeba minerální voda Šaratica nebo Magnesia Extra).

Z hlediska tzv. celkové prezentace výrobku (tedy z hlediska podmínek jeho použití, míry jeho rozšíření a znalosti, kterou o něm mají spotřebitelé) je možno konstatovat, že minerální vody z přírodních léčivých zdrojů jsou prezentovány jako potravina, neboť:

- jsou distribuovány v obalech běžných pro ostatní potraviny - nápoje (skleněné láhve či PET láhve s objemy typickými pro nápoje a s etiketami typickými pro nápoje)
- konzumují se pitím jako ostatní nápoje
- jsou dostupné též v prodejnách potravin, kde jsou obvykle zařazeny a nabízeny v oddělení nealkoholických nápojů vedle přírodních minerálních vod, pramenitých vod a pitných vod

Minerální vody z přírodních léčivých zdrojů jsou dle § 3 odst. 1 lázeňského zákona **výtěžkem z přírodního léčivého zdroje**. Ust. § 16 odst. 1 písm. k) lázeňského zákona ukládá uživateli přírodního léčivého zdroje povinnost vyznačit na obalu výtěžku z přírodního léčivého zdroje charakteristické složení, způsob uskladnění, dobu použití a další údaje stanovené vyhláškou ministerstva. Ust. § 7 vyhlášky o zdrojích a lázních stanoví:

- **„Na obalu výtěžku z přírodního léčivého zdroje, kterým je minerální voda, popřípadě na příbalovém letáku výtěžku, kterým je peloid, [§ 16 odst. 1 písm. k) zákona] se vyznačí tyto údaje:**
- a) označení a sídlo výrobce,
- b) označení minerální vody (například název minerální vody),
- c) údaj o objemu nebo hmotnosti,
- d) číslo výrobní série,
- e) minimální doba trvanlivosti,
- f) doporučený způsob skladování,
- g) označení zdroje včetně jeho místopisného určení,
- h) klasifikace přírodního léčivého zdroje,

- i) datum poslední provedené komplexní analýzy a označení laboratoře, která analýzu provedla, provedená úprava (například odželezňování) a **charakteristické složení výtěžku**; byla-li provedena úprava, uvádí se charakteristické složení výtěžku po této úpravě,
- j) doporučená doba použití, popřípadě **upozornění ve vztahu k použití výtěžku.**“

Upozornění ve vztahu k použití k výtěžku by tak mělo pokrývat informace o všech účincích výtěžku z přírodního léčivého zdroje, kterými se tento výtěžek liší od běžného spotřebního zboží svého druhu, a to jak v pozitivním, tak i negativním smyslu. Obsahovými mantinely těchto upozornění by měly v každém případě být doklad o chemickém složení, fyzikálních, mikrobiologických a radiologických vlastnostech a odborný posudek, které jsou dle § 6 odst. 2 písm. c) a d) lázeňského zákona obligatorními přílohami návrhu na vydání osvědčení o přírodním léčivém zdroji. Vedle toho musí být na obalu výtěžku z přírodního léčivého zdroje uvedeny veškeré povinné náležitosti stanovené předpisy o označování potravin

Minerální vody z přírodních léčivých zdrojů jsou specifickým druhem potravin a specifickým druhem vod, které mají určité specifické účinky na lidský organismus, kdy tyto účinky nedosahují intenzity léčivých přípravků. Z tohoto důvodu se na ně sice vztahují právní předpisy upravující potraviny, avšak v rozsahu jejich specifických účinků na lidský organismus jsou namísto právní úpravy potravin podřízeny zvláštní právní úpravě přírodních léčivých zdrojů. Tento stav je zcela v souladu s dotčenými komunitárními i českými právními předpisy potravinového práva, které možnost takové zvláštní právní úpravy předpokládají. Z právních předpisů, které coby zvláštní právní předpisy upravují vody, se na minerální vody z přírodních léčivých zdrojů vztahuje pouze vyhláška o požadavcích na jakost balených vod, a to pouze částečně, v rozsahu neupraveném lázeňským zákonem.

Klasifikace a složení výtěžku z přírodních léčivých zdrojů:

balená voda	klasifikace podle mineralizace	obsah vybraných minerálních látek (v mg/l)					
		celková mineralizace	hořčík	draslík	vápník	jód	sodík
Výtěžek z přírodního léčivého zdroje							
Bílinská kyselka	velmi silně mineralizovaná	7403	43,7	84,7	139	< 0,002	1760
Magnesia EXTRA	silně mineralizovaná	2201	312	3,5	50,2	< 0,005	5,3
Mlýnský pramen	velmi silně mineralizovaná	6168	40,3	95	93,5	< 0,005	1650
Rudolfův pramen	silně mineralizovaná	2413	143	8,9	279	0,005	93,6
Šaratica	velmi silně mineralizovaná	20300	1130	59,4	361	0,99	4590
Vincentka	velmi silně mineralizovaná	10050	15,8	133	242	6,88	2500
Zaječická hořká	velmi silně mineralizovaná	31292	4597	646	451	0,488	1642

Zpracovala: Ing. Jana Ježková